

הלכות תשעה באב שחל בשבת

(ונדחה ליום ראשון)

הזמנים לשנת תשע"ח בלבד (כרם ביבנה)

ספרדים: הגר"ע יוסף זצ"ל

אשכנזים: הגר"ש אלישיב זצ"ל

מסוכם משיעורו של הרב רובינשטיין שליט"א ובאישורו.

יום שבת קודש (ט' אב)

מותר לרחוץ פניו וידי (בדרך המותרת בשבת) ויש המחמירים שלא לרחוץ במים חמים כדין 'דברים שבצנעה' שנוהג לדעת הרמ"א

סעודות שבת - כרגיל

א. **בסעודה שלישית:** אוכל כרגיל. מותר וכדאי לשתות יין/מיץ ענבים/סוכר ענבים

חליצת נעלים - לאשכנזים: לפני השקיעה חולץ נעלי עור, ונועל נעלי בית מבו (שלא מוכיחות על אבלות)

אם אין לו נעלים כאלו, מוטב להישאר בנעלי עור עד צאת הכוכבים. אין ללכת יחף

התחלת הצום ← **לסיים לאכול ולברך ברכת המזון לפני השקיעה (19:45)**

ב. **בין שקיעה (19:45) לצאת הכוכבים** (ספרדים: 20:05, אשכנזים: 20:15):

מותר לשבת על ספסל כרגיל

ג. **צאת הכוכבים:**

חליצת נעלים - חולץ נעלי עור, ונועל נעלי גומי / בד: לספרדים (וכן לאשכנזים שלא חלצו לפני השקיעה)

החלפה לבגדי חול (אין להישאר בבגדי השבת בתענית):

ספרדים: בשעה 20:05 (כעשרים דקות אחר השקיעה)

אשכנזים: בשעה 20:15 (חצי שעה אחר השקיעה)

ד. **צאת השבת:**

בשעה 20:27 (כארבעים דקות אחר השקיעה):

אומר: 'ברוך המבדיל בין קודש לחול'

מברך רק על הנר: בורא מאורי האש (בשם ומלכות)

(מנהג ספרדים: מברכים בבית הכנסת לאחר תפילת ערבית)

[נשים לעניין ברכת הנר: ספרדים: מברכות על הנר

אשכנזים: לא מברכות. וטוב שתשמע את הברכה מבעלה]

תפילת ערבית ואמירת קינות

יום ראשון (י' באב)

רחיצה

נוטל ידיו עד קשרי אצבעותיו, ויכול להעביר על עיניו כדי לנקותם מהשינה

אין לשטוף פנים (הפרשה שהצטברה בזווית העין אפשר לשטפה במים)

אחר שירותים: ידיים מלוכלכות אפשר לשטוף במים וסבון

אם לא התלכלכו ידיו, יטול את ידיו בספל עד סוף קשרי אצבעותיו

אין לצחצח שיניים

סיכה

אין להשתמש בבושם

שימוש בדאודורנט (על מנת להסיר ריח מהגוף) - ספרדים: מותר אשכנזים: אסור

סנדל

אין ללכת בנעלי עור

מותר נעלי גומי, בד וכד'

מלאכה

אחר חצות היום מותר לעשות מלאכה קלה (בתנאי שלא מסיח דעתו מהאבלות)

כגון לרחוץ כלים שנשארו משבת (ומותר לשוטפם ללא כפפות)

חולה

חולה, מעוברת, יולדת, ומניקה שהותרה להם אכילה בתענית (ע"י שאלת חכם) **צריכים לעשות הבדלה לפני שאכלו** (ללא הפסוקים וללא ברכה על בשמים):

- א. **מברך על הנר:** בורא מאורי האש (בשם ומלכות) **(אם מבדיל ביום א' לא יברך, שהרי ברך אתמול במוצ"ש. ואפילו אם לא ברך במוצ"ש, לא יברך ביום)**
- ב. **על מה מברך?**
ספרדים: מברך על יין/מיץ ענבים
אשכנזים: מברך על חמר מדינה [בירה לבנה, מיץ תפוזים/אשכוליות (100% פרי)] ואם אין לו, יברך על מיץ ענבים
- ג. **ברכת ההבדלה**
- ד. **מי שותה?**
ספרדים: נותן לילד קטן לשתות (בגיל 6-9) אם אין שם ילד קטן, ישתה המברך מלוא לוגמיו (או לפחות יטעם מעט)
אשכנזים: המברך שותה בעצמו את ה'חמר מדינה'
- **מי שצריך לאכול לחם יטול את ידיו כרגיל** (ולא רק 'עד סוף קשרי אצבעותיו')

צום לילדים

ספרדים: ילד פטור מלצום בתשעה באב, אך לא יאכיל אותו מעדנים.
אשכנזים: מדין 'חינוך', טוב להרגיל ילד החל מגיל עשר לצום כמה שעות.
כמו כן, ילדים קטנים יאכלו מאכלים פשוטים (כגון לחם, ירקות וביצה).

הבדלה לילדים לפני האכילה (החל מגיל שש):

ספרדים: האב או הילד עושים הבדלה כדלעיל
הילד שותה את כוס ההבדלה
אשכנזים: ילדים לא צריכים לעשות הבדלה

עישון

אחר חצות היום מותר בביתו בצנעה למי שזקוק לכך. אם קשה אז מותר גם לפני (בצנעה). ועדיף שלא לעשן כלל כל ימות השנה.

סיום הצום

ספרדים: בשעה 20:05 (כעשרים דקות אחר השקיעה)
אשכנזים: בשעה 20:15 (חצי שעה אחר השקיעה)

ברכת/קידוש הלבנה: יטול את ידיו, יטעם איזה דבר, ואם אפשר ינעל נעליו - ויברך.

מוצאי הצום (ליל יא' באב)

חובה להבדיל על היין לפני האכילה (ללא הפסוקים וללא ברכה על בשמים ונר): א. ברכת היין ב. ברכת ההבדלה
נשים הממתנות לבעליהן שיחזרו מבית הכנסת ורוצות לשתות, יכולות לשתות מים לפני ההבדלה

סיום מנהגי האבלות

לאשכנזים: יש 'אבלות של יום' ולכן עד למחרת בבוקר:

- א. אין לאכול בשר ולשתות יין (חוץ מיין של הבדלה)
ב. אין לשמוע מוזיקה

אמנם מותר לרחוץ, לכבס ולגהץ כבר במוצאי הצום

לספרדים: מותר מיד במוצאי הצום (כיון שתשעה באב נדחה ומוצאי הצום הינו ליל יא' באב)

ויהי רצון שיהפוך לנו ה' את יום הצום ליום ששון ושמחה
בביאת משיח צדקנו ובבניין בית המקדש במהרה בימינו אמן